

Mission possible: Longyearbyen som nullutslippssamfunn i 2030

Svalbard er et kompakt og komplett samfunn langt nord, som allerede lever med alvorlige konsekvenser av klimaendringer. Temperaturen på Svalbard har økt med over 6 grader på bare tjue år. Permafrost som smelter, med vær og vind i rask endring, fører til betydelige skader på infrastruktur og bygg. Svalbard er et observatorium for klimaendringer.

Svalbard kan også bli et utstillingsvindu for klimaløsninger. Longyearbyen lokalstyre har laget en ambisiøs energiomstillingsplan. Fra høsten 2023 vil kraftforsyningen i Longyearbyen bli lagt om fra kull til diesel, og fornybare energikilder vil gradvis innføres frem mot 2030. Finansieringen av denne omstillingen kan ikke bæres av Svalbards 2600 innbyggere alene, men avlastes av staten.

Longyearbyen som nullutslippssamfunn – med høy leveringssikkerhet – vil ha en enorm symboleffekt gjennom å vise at dette er mulig i verdens nordligste samfunn. Null utslipp er fortsatt mulig å nå innen 2030, men krever raske tiltak. For å lykkes har Skift følgende forslag:

1. Skift er en organisasjon for virksomheter med høye klimaambisjoner. Flere av Skifts medlemmer har aktivitet på Svalbard. Skift **ønsker å være en partner og pådriver** i Svalbards omstilling. Om ønskelig for Svalbardsamfunnet vil Skift gjerne fortsette å styrke sitt engasjement og samarbeid med både lokale og sentrale myndigheter, for å gjøre Svalbard til et utstillingsvindu for løsninger på klimautfordringen.
2. Regjeringen har en klar ambisjon om at Svalbard skal være et klimaforbilde. Regjeringen bør på **COP28 i desember 2023 lansere Longyearbyen 2030 som et nullutslippssamfunn på naturens premisser**. Dette bør også inngå i den neste Svalbardmeldingen og finansieringen må påbegynnes i statsbudsjettet for 2024.
3. Forvaltningen på Svalbard har vært preget av fragmentert styring av omstillingen. Skal energiomstillingen lykkes, må den ledes effektivt med et tydeligere ansvar hos Olje- og energidepartementet eller Nærings- og fiskeridepartementet. Statens rolle som deleier av energiinfrastruktur gjennom Store Norske må samordnes helt med lokalstyrets behov for kontroll.
4. Grønt reiseliv og logistikk er i rask utvikling og har et stort potensial på Svalbard. Da må hele **transportsektoren legges om til fornybare energikilder**. Fossildrevne biler og snøscootere bør på få år kunne erstattes med kjøretøy som er elektriske, hydrogendrevne eller drevet av andre fornybare drivstofftyper. Et innovativt transportsystem som i større grad er basert på delte kjøretøyer bør kunne redusere behovet for individuelt eide biler. For å lykkes med dette må lokalstyret aktivt bruke egne anskaffelser og reguleringer i transportsektoren, gis myndighet til å regulere transportsektoren sterkere, og staten må støtte disse initiativene finansielt. Mange av Skifts medlemmer har kompetanse og løsninger på dette feltet og støtter gjerne dette omstillingsarbeidet.
5. Svalbard må allerede nå **tilpasse sine bygg og infrastruktur til klimaendringer og forebygge klimarelaterte skader**. Flere av Skifts medlemmer tilbyr å samarbeide med lokalstyret for å finne gode løsninger på dette.
6. Kunnskap og data om klimaendringer og innovative klimaløsninger utviklet på Svalbard må komme resten av verden til nytte. I forsknings- og innovasjonsprosjekter på Svalbard ønsker Skifts medlemmer å stille opp som samarbeidspartnere fra næringslivet. Det planlagte **forsknings- og testsenteret for energiomstilling** ved Universitetssenteret på Svalbard (UNIS) må realiseres.

Longyearbyen må vise at nullutslipp er mulig i verdens nordligste samfunn. Dette krever handlekraft fra regjeringen, lokalsamfunnet og næringslivet!